

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ управління, адміністрування та інформаційною діяльністю
КАФЕДРА управління підприємницькою та туристичною діяльністю

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01.2019 р.

Голова НМР *Н. М. Кольцун* Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління і адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код і назва спеціальності)

освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством (зі знанням англійської мови)
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Сорока Л.М.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою УТД
протокол № 1 від 29 серпня

Завідувач кафедри [підпис]
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

Федорова О.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

ст. викл Метіль Т.К.

Рецензенти програми:

д.е.н., проф. Захарченко В.І.

д.е.н., проф. Меркулов А.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
<i>Кількість кредитів:4</i>	<i>Лекції:</i>	
	24	
<i>Модуль:1</i>	<i>Практичні заняття:</i>	
<i>Загальна кількість годин:120</i>		
<i>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4</i>	<i>Лабораторні заняття:</i>	
<i>Семестр: 4-8</i>	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	
<i>Тижневе навантаження (год.):</i>	<i>Консультації:</i>	
<i>- аудиторне: 2</i>		
<i>- самостійна робота: 4</i>	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
<i>Форма підсумкового контролю: залік</i>		
<i>Мова навчання : українська</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни вивчення навчальної дисципліни: методологія та організація підприємницької діяльності.

Метою вивчення дисципліни є: теоретичні та практичні знання про процес підприємництва, вмінь аналізувати проблеми та ситуації для їх оптимального розв'язання, набуття логічного підприємницького мислення для самостійних початкових дій у бізнесі, створення реального продукту і доведення його до потенційних споживачів, регулювання цього процесу з урахуванням чинного законодавства України

Передумови для вивчення дисципліни макроекономіка, мікроекономіка, політична економія, економіка підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, управління персоналом, основи підприємницької діяльності.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для вибірових навчальних дисциплін

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання про:

- основні поняття сучасного підприємництва; суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності роль держави в розвитку підприємницької діяльності;
- сутність підприємницького середовища;
- історію розвитку підприємництва в Україні;

- організаційно-правові форми підприємницьких організацій;
- етичні норми підприємницької діяльності;

Уміння :

- організувати підприємницьку діяльність;
- організувати пошук інформації у процесі вивчення бізнес - середовища та привабливості підприємницького клімату;
- розробляти бізнес-план;
- формувати пакет документів і реєструвати підприємство;
- визначати ефективність бізнесу.

Комунікація :

- показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
- використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною мовою.

Автономність та відповідальність .

- прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проектів, спрямованих на розв'язання складних соціально значущих проблем, лідерство та автономність під час їх реалізації;
- глибоке усвідомлення та відповідальність за наукове обґрунтування стратегічних рішень, достовірність прогнозування розвитку суспільства;
- безперервний саморозвиток і самовдосконалення;
- здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль I. Теоретичні основи підприємництва															
1	Підприємництво в ринковому середовищі	4	2	2				6							
2	Організаційно-правові форми підприємництва	4	2	2				6							
3	Мале підприємництво	4	2	2				6							
4	Види та сфери підприємницької діяльності	4	2	2				6							
5	Селянське (фермерське) господарство	4	2	2				6							
6	Державне регулювання підприємництва	4	2	2				6							
Модуль II. Практичні основи підприємництва															
7	Організація підприємництва	4	2	2				6							
8	Механізм заснування власної справи	4	2	2				6							
9	Фінансування та оподаткування підприємництва	4	2	2				6							
10	Підприємницькі ризики	4	2	2				6							
11	Менеджмент підприємств	4	2	2				6							
12	Культура підприємництва	4	2	2				2							
Проміжний контроль								4							
Разом:		48	24	24				72							

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль I. Теоретичні основи підприємництва

Тема 1. Підприємництво в ринковому середовищі

Виникнення та еволюція поняття “підприємництво”. Бізнес і підприємництво: спільне і відмітне. Підприємництво як вид господарської діяльності. Ознаки підприємництва. Основні функції підприємництва. Суб’єкти та об’єкти підприємницької діяльності. Зовнішнє та внутрішнє середовище підприємництва. Правова база розвитку підприємництва. Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні.

Тема 2. Організаційно-правові форми підприємництва

Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності. Основні види підприємств та їх організаційні форми. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу.

Тема 3. Мале підприємництво

Місце і роль малого підприємництва в ринковій економіці. Економічна сутність малих підприємств. Переваги та недоліки малого підприємництва. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та за кордоном. Проблеми фінансового забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні. Державна підтримка малого бізнесу. Бізнес-інкубатори як форма підтримки малого підприємництва.

Тема 4. Види та сфери підприємницької діяльності

Підприємництво приватне, колективне, державне та особливості їх здійснення. Виробниче підприємництво як визначальний вид підприємницької діяльності. Підприємництво у сфері виробництва в Україні. Комерційне підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні дома, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібної торгівлі. Фінансово-кредитне підприємництво та його складові: грошове та інше фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування.

Тема 5. Селянське (фермерське) господарство

Фермерське господарство як форма підприємницької діяльності. Сутність селянського (фермерського) господарства. Особливості створення і діяльність фермерських господарств в Україні. Тенденції та проблеми розвитку фермерства. Основні напрями державної підтримки селянських (фермерських) господарств. Кредитування підприємців на селі. Роль кредитних спілок у фінансовому забезпеченні фермерських господарств.

Тема 6. Державне регулювання підприємництва

Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні. Прямі та непрямі методи регулювання. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Обмеження в підприємницькій діяльності. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва. Державна підтримка підприємництва.

Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам підприємництва. Кадрове та інформаційне забезпечення державою підприємницької діяльності. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва.

Модуль II. Практичні основи підприємництва

Тема 7. Організація підприємництва

Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності. Вибір форми організації бізнесу. Визначення переваг створювано-го підприємництва. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва. Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування. Обмеження в підприємстві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії. Припинення діяльності підприємств.

Тема 8. Механізм заснування власної справи

Вибір способу започаткування бізнесу. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії. Етапи започаткування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємництва та засновницький договір. Формування статутного фонду. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку. Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.

Тема 9. Фінансування та оподаткування підприємництва

Джерела фінансових ресурсів підприємництва та процес інвестування. Управління фінансами суб'єктів підприємництва. Роль податків у фінансовій системі підприємництва. Прямі та непрямі податки. Способи сплати податків у підприємстві. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок. Порядок відрахувань діяльності в пенсійний фонд і фонди соціального страхування. Кредитування та його роль у розвитку підприємництва. Особливості надання мікrokредитів суб'єктам підприємництва. Значення кредитних спілок у фінансуванні бізнесу.

Тема 10. Підприємницькі ризики

Причини економічних ризиків. Сутність та основні види ризиків. Управління економічними ризиками. Інструменти управління ризиками. Страхування як інструмент економічного захисту підприємця. Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.

Тема 11. Менеджмент у підприємстві

Сутність і методи підприємницького управління. Функціональне управління в підприємстві. Планування розвитку суб'єкта підприємства. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації. Організація контролю. Управління організаційними комунікаціями. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Тема 12. Культура підприємництва

Сутність, види та елементи підприємницької культури. Стилi керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. Методи і стилі розв'язання конфліктів. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності. Основні методи впливу підприємця на підлеглих. Психологія підприємництва.

5.2. Тематика семінарських занять.

Модуль I. Теоретичні основи підприємництва

Тема 1. Підприємництво в ринковому середовищі

1. Виникнення та еволюція поняття "підприємство".
2. Підприємство як вид господарської діяльності. Ознаки підприємства.
3. Основні функції підприємства.
4. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
5. Правова база розвитку підприємства.

Тема 2. Організаційно-правові форми підприємства

1. Основні види підприємств та їх організаційні форми.
2. Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн.
3. Господарські товариства як суб'єкти підприємства та їх види.
4. Особливості створення та функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств.
5. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу.

Тема 3. Мале підприємство

1. Місце і роль малого підприємства в ринковій економіці.
2. Економічна сутність малих підприємств. Переваги та недоліки малого підприємства.
3. Особливості розвитку малого підприємства в Україні та за кордоном.
4. Державна підтримка малого бізнесу.
5. Бізнес-інкубатори як форма підтримки малого підприємства.

Тема 4. Види та сфери підприємницької діяльності

1. Підприємство приватне, колективне, державне та особливості їх здійснення.

2. Виробниче підприємництво як визначальний вид підприємницької діяльності.
3. Комерційне підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні доми, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібною торгівлі.
4. Фінансово-кредитне підприємництво та його складові: грошове та інше фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування.

Тема 5. Селянське (фермерське) господарство

1. Фермерське господарство як форма підприємницької діяльності
2. Особливості створення і діяльність фермерських господарств в Україні. Тенденції та проблеми розвитку фермерства.
3. Основні напрями державної підтримки селянських (фермерських) господарств. Кредитування підприємців на селі.
4. Роль кредитних спілок у фінансовому забезпеченні фермерських господарств.

Тема 6. Державне регулювання підприємництва

1. Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні.
2. Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
3. Обмеження в підприємницькій діяльності.
4. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація.
5. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва.
6. Державна підтримка підприємництва.

Модуль II. Практичні основи підприємництва

Тема 7. Організація підприємництва

1. Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності.
2. Вибір форми організації бізнесу.
3. Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва.
4. Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування.
5. Обмеження в підприємстві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії.

Тема 8. Механізм заснування власної справи

1. Вибір способу започаткування бізнесу.
2. Засновницькі документи та їх підготовка.
3. Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи.
4. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.

Тема 9. Фінансування та оподаткування підприємництва

1. Джерела фінансових ресурсів підприємництва та процес інвестування.
2. Роль податків у фінансовій системі підприємництва.
3. Порядок відрахувань діяльності в пенсійний фонд і фонди соціального страхування.
4. Кредитування та його роль у розвитку підприємництва.

Тема 10. Менеджмент у підприємстві

1. Сутність і методи підприємницького управління.
2. Планування розвитку суб'єкта підприємництва.
3. Методи мотивації.
4. Організація контролю.
5. Менеджер як організатор ефективного управління.

Тема 11. Підприємницькі ризики

1. Сутність та основні види ризиків.
2. Управління економічними ризиками. Інструменти управління ризиками.
3. Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.

Тема 12. Культура підприємництва

1. Сутність, види та елементи підприємницької культури.
2. Стилi керівництва: демократичний, ліберальний, авторитарний. Норми і правила поведінки керівника.
3. Методи і стилі розв'язання конфліктів.
4. Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.

5.3. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

Самостійна робота студента (далі – СРС) як невід'ємна складова освітнього процесу у вищому навчальному закладі є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Кожен вид самостійної роботи фіксується в академічному журналі окремою графою. Результативність виконання конкретних завдань для СРС оцінюється в балах від «0» до «5» і фіксується в академічному журналі. СРС може містити крім обов'язкової складової, ще й вибіркової. Обов'язкова складова СРС передбачає опанування програмного матеріалу дисципліни. Вибіркова складова передбачає виконання завдань, які студент вибирає з метою підвищення свого професійного рівня, особистого рейтингу.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Капітал: формування і використання» становить 72 год. для студентів денної форми навчання.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни «Капітал: формування і використання»:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- пошукова робота за допомогою електронних джерел;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та заліку.

Розподіл годин на виконання СРС

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	7
2.	Підготовка до семінарських занять	18
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	18
5.	Виконання тестових завдань та розв'язання задач	10
6.	Підготовка рефератів	10
5.	Робота з інтернет-ресурсами	5

Завдання для самостійної роботи студентів

Назва теми	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності	Література
		Денна форма навчання		
1	2	3	4	5
Тема 1. Підприємництво в ринковому середовищі	<i>Перелік питань:</i> 1.Основні функції підприємництва. 2.Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. 3.Правова база розвитку підприємництва.	6	Конспект лекції, нормативно-правові акти, відповідь на питання	[1; 2; 5; 13; 22; 25; 26; 32]
Тема 2. Організаційно-правові форми підприємництва	<i>Перелік питань:</i> 1.Основні види підприємств та їх організаційні форми. 2.Об'єднання підприємств: асоціація, корпорація, холдинг, консорціум, концерн. 3.Господарські товариства як суб'єкти підприємництва та їх види. 4.Особливості створення та	6	Конспект лекції, види товариств, відповідь на питання	[3; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]

	функціонування акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, командитних товариств.			
Тема 3 Мале підприємництво	<i>Перелік питань:</i> 1. Місце і роль малого підприємництва в ринковій економіці. 2. Економічна сутність малих підприємств. Переваги та недоліки малого підприємництва. 3. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні та за кордоном. 4. Державна підтримка малого бізнесу. 5. Бізнес-інкубатори як форма підтримки малого підприємництва	6	Тестові завдання, рішення ситуацій	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]
Тема 4 Види та сфери підприємницької діяльності	<i>Перелік питань:</i> 1. Підприємництво приватне, колективне, державне та особливості їх здійснення. 2. Виробниче підприємництво як визначальний вид підприємницької діяльності. 3. Комерційне підприємництво та його суб'єкти: товарні біржі, торговельні доми, виставки-продажі, аукціони, ярмарки, заклади оптової та роздрібно торгівлі. 4. Фінансово-кредитне підприємництво та його складові: грошове та інше фінансове посередництво, страхування, допоміжна діяльність у сфері фінансів і страхування.	6	Усна відповідь на питання, тестові завдання	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]
Тема 5 Селянське (фермерське) господарство	<i>Перелік питань:</i> 1. Фермерське господарство як форма підприємницької діяльності 2. Особливості створення і діяльність фермерських господарств в Україні. Тенденції та проблеми розвитку фермерства.	6	Усна відповідь на питання, тестові завдання	[5; 11; 12; 15; 19; 22]

	<p>3.Основні напрями державної підтримки селянських (фермерських) господарств. Кредитування підприємців на селі.</p> <p>4.Роль кредитних спілок у фінансовому забезпеченні фермерських господарств.</p>			
<p>Тема 6 Державне регулювання підприємництва</p>	<p><i>Перелік питань:</i></p> <p>1.Необхідність та сутність державного регулювання підприємництва, його форми та методи: адміністративні, правові, економічні.</p> <p>2.Інструменти впливу держави на розвиток підприємництва: податкова політика, цінове та кредитно-грошове регулювання, амортизаційна політика, регулювання зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>3.Обмеження в підприємницькій діяльності.</p> <p>4.Патентування і ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація і сертифікація.</p> <p>5.Державна реєстрація суб'єктів підприємництва.</p> <p>6.Державна підтримка підприємництва.</p>	6	<p>Підготовка рефератів та їх захист</p>	[1; 2; 5; 6; 7; 11; 29; 30]
<p>Тема 7 Організація підприємництва</p>	<p><i>Перелік питань:</i></p> <p>1.Підприємницька ідея та її джерела. Вибір сфери діяльності.</p> <p>2.Вибір форми організації бізнесу.</p> <p>3.Аналіз конкуруючих товарів і підприємств-конкурентів. Визначення конкурентоспроможності підприємництва.</p> <p>4.Вибір організаційно-правових форм господарювання. Пошук джерел фінансування.</p> <p>5.Обмеження в підприємстві. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії.</p>	6	<p>Проблемні питання, тестові завдання</p>	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]
<p>Тема 8 Механізм заснування власної справи</p>	<p><i>Перелік питань:</i></p> <p>1.Вибір способу започаткування бізнесу.</p>	6	<p>Проблемні питання, тестові</p>	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]

	2.Засновницькі документи та їх підготовка. 3.Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. 4.Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.		завдання	
Тема 9 Фінансування та оподаткування підприємництва	<i>Перелік питань:</i> 1.Джерела фінансових ресурсів підприємництва та процес інвестування. 2.Роль податків у фінансовій системі підприємництва. 3.Порядок відрахувань діяльності в пенсійний фонд і фонди соціального страхування. 4.Кредитування та його роль у розвитку підприємництва.	6	Проблемні питання, тестові завдання	[2; 4; 5; 11; 12; 15; 19; 22]
Тема 10 Підприємницькі ризики	<i>Перелік питань:</i> 1. Сутність та основні види ризиків. 2.Управління економічними ризиками. Інструменти управління ризиками. 3.Механізм зменшення економічних ризиків на мікрорівні: дослідження ринку, страхування, диверсифікація ризиків, використання застави, поточний контроль, створення спеціальних резервів і запасів.	6	Підготовка рефератів та їх захист, виконання завдань	[6; 7; 17; 19; 22; 32]
Тема 11 Менеджмент у підприємстві	<i>Перелік питань:</i> 1.Сутність і методи підприємницького управління. 2.Планування розвитку суб'єкта підприємництва. 3. Методи мотивації. 4.Організація контролю. 5.Менеджер як організатор ефективного управління	6	Підготовка рефератів та їх захист	[13; 16; 21; 25; 32; 35]
Тема 12 Культура підприємництва	<i>Перелік питань:</i> 1Сутність, види та елементи підприємницької культури. 2.Стили керівництва: демократичний, ліберальний, автократичний. Норми і правила поведінки керівника. 3.Методи і стилі розв'язання конфліктів. 4.Соціальні цінності та культура підприємницької діяльності.	2	Усне опитування, тестові завдання	[17; 18; 21; 24; 28]
Проміжний контроль		4	МКР	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Теми рефератів:

1. Підприємництво як ініціативна господарська діяльність.
2. Підприємництво і бізнес – взаємозв'язок та відмінність цих понять.
3. Підприємництво як ініціативна господарська діяльність.
4. Підприємництво і бізнес – взаємозв'язок та відмінність цих понять.
5. Підприємництво як ініціативна господарська діяльність.
6. Підприємництво і бізнес – взаємозв'язок та відмінність цих понять.
7. Бізнес – план як інструмент організації та розвитку підприємницької діяльності.
8. Конкуренція як невід'ємний атрибут підприємницької діяльності.
9. Ризик в підприємницької діяльності.
10. Приватизація як спосіб активізації підприємницької діяльності.
11. Форма корпоративного підприємництва.
12. Організаційно – правові форми підприємницької діяльності в Україні.
13. Проблеми формування початкового капіталу та його роль в становленні та розвитку підприємницької діяльності.
14. Роль та значення лізингу в підприємстві.
15. Франчайзинг як форма ведення власного бізнесу.
16. Особливості та переваги ТОВ як організаційної форми ведення бізнесу.
17. Етапи та методи прийняття управлінських рішень.
18. Організація акціонерної форми ведення бізнесу.

Тестові завдання

1) Категорія “підприємництво” відносно категорії “бізнес” є:

- а) ідентичною
- б) значно ширшою за змістом
- в) вужчою за ознаками
- г) протилежною за змістом

2) Підприємництво є:

- а) формою господарювання
- б) фактором виробництва
- в) елементом бізнесу

3) Підприємництво це:

- а) особливий вид діяльності
- б) певний тип і стиль господарської поведінки
- в) комплекс особливих функцій в економіці
- г) елементом ефективного господарювання

4) Метою підприємництва є:

- а) виконання місії підприємства
- б) одержання прибутку
- в) реалізація ідей підприємця
- г) задоволення потреб споживача
- д) забезпечення високої якості й технічного рівня продукції

5) Підприємець це:

- а) людина, яка діє в умовах ринку
- б) особа, яка несе відповідальність за підприємницьку справу
- в) новатор, який розробляє нові технології
- г) енергійна, ініціативна людина, яка діє в умовах поміркованого ризику

- д) людина, яка використовує будь-яку можливість з максимальною вигодою
- е) людина, яка одержує прибуток завдяки своїм організаторським здібностям
- ж) людина, яка досягає своїх цілей всупереч всьому, якщо це призводить до одержання прибутку

б) Суб'єктами підприємництва в Україні можуть виступати:

- а) громадяни України б) громадяни інших держав в) підприємства г) організації
- д) органи державної влади е) об'єднання підприємств

7) Відмінними ознаками підприємницької діяльності є:

- а) прагнення до лідирування б) орієнтація на досягнення комерційного успіху
- в) інноваційний творчий характер діяльності
- г) самостійність у виборі напрямків та методів діяльності
- д) підвищений ступінь ризику
- е) планування своєї діяльності

8) Підприємницьке середовище - це:

- а) соціально-економічна система взаємодіючих елементів, що містить у собі економічну свободу, ринкові зв'язки, підприємницькі структури, ресурси;
- б) сукупність елементів, що складають фактори впливу на підприємство;
- в) механізм життєдіяльності підприємства, що забезпечує його самовиживання;
- г) структурно-просторове оточення підприємницької структури.

9) Основні елементи підприємницького середовища:

- а) підприємці та підприємства;
- б) споживачі, конкуренти, постачальники, влада;
- в) домогосподарства, підприємці, держава, ресурси;
- г) внутрішнє та зовнішнє середовище.

10) Внутрішнє середовище - це:

- а) механізм життєдіяльності підприємства, що забезпечує його самовідтворення;
- б) соціально-економічна система взаємодіючих елементів, що містить у собі економічну свободу, ринкові зв'язки, підприємницькі структури, ресурси;
- в) сукупність елементів, що складають фактори впливу на підприємство;
- г) структурно-просторове оточення, яке складається з факторів прямої та непрямой дії на підприємство.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) участь в обговоренні питань на семінарах;
- 2) якість пошуку необхідної літератури тощо.

6.2. Форми проміжного контролю.

Модульний контроль (МК) – процедура визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідної дисципліни.

Модульний контроль з дисципліни «Економіка і організація підприємницької діяльності» проводиться у тестовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. Форми підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Економіка і організація підприємницької діяльності» проводиться у формі заліку та екзамену.

Залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях і при самостійному опрацюванні тематичних питань.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Варіант 1

1. Сутність і функції підприємництва.
2. Обмеження в підприємницькій діяльності.
3. На конкретних прикладах розкрийте, переважно в яких сферах поширений франчайзинг.

Варіант 2

1. Принципи підприємницької діяльності.
2. Установчі документи суб'єктів підприємництва.
3. Поясніть основні причини обмеженості розвитку венчурного фінансування в Україні.

Варіант 3

1. Правова база розвитку підприємництва.
2. Механізм заснування власної справи.
3. Обґрунтуйте об'єктивну необхідність державного регулювання підприємництва і розкрийте його методи.

Варіант 4

1. Історичний розвиток поняття “підприємство”.
2. Ліцензування і патентування в підприємницькій діяльності.
3. Форми фінансової підтримки малого і середнього підприємництва в Україні.

Варіант 5

1. Механізм державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності — юридичної особи.
2. Види господарських товариств та їх характеристика.

3. Урядові та неурядові організації, що сприяють розвитку підприємництва в Україні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність і функції підприємництва.
2. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності — юридичних осіб.
3. Суб'єкти підприємництва.
4. Технологія розробки бізнес-плану.
5. Принципи підприємницької діяльності.
6. Статутний фонд та його формування.
7. Обмеження в підприємницькій діяльності.
8. Сутність та особливості корпорації.
9. Економічна основа підприємництва.
10. Способи сплати податків з доходів приватного підприємця.
11. Види підприємницької діяльності.
12. Торговельний патент: умови придбання, вартість, термін дії.
13. Необхідні умови розвитку підприємництва.
14. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва
15. Організаційні форми підприємництва.
16. Сутність корпоративного управління.
17. Механізм державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності — юридичної особи.
18. Стадії розробки бізнес-плану.
19. Види господарських товариств та їх характеристика.
20. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів (табл. 2):

Таблиця 2.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89....70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальної та самостійної роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у таблиці 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. таблицю 4.) з відповідним ваговим коефіцієнтом.

Таблиця 4.

**Таблиця переведення середньозваженого балу
за 100-бальною шкалою**

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84

93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Підрахунки середньозваженого балу здійснюються з точністю до другого знака після коми. За таблицею 4 визначають кількість балів за 100-бальною шкалою, яку множать на ваговий коефіцієнт – 0,7 і отримують кількість балів за поточний контроль. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою (табл. 4.) та множиться на коефіцієнт 0,3.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

робоча програма навчальної дисципліни, ілюстративні матеріали, ситуації, тестові завдання.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. — К.: Істина, 2003. — 208 с.
2. Закон України “Про підприємництво” від 7 лютого 1991 р. № 698-XII // ВВР України. — 1991. — № 14. — С. 168.
3. Закон України “Про господарське товариство” від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII // ВВР України. — 1991. — № 49. — С. 682.
4. Закон України “Про обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” від 18 лютого 1992 р. № 2132-XII // ВВР України. — 1992. — № 21. — С. 296.
5. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва в Україні” від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III // Уряд. кур’єр. — 2000. — 22 листоп.
6. Закон України “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” від 21 грудня 2000 р. № 2157-III // ВВР України. — 2001. — № 40. — С. 176.
7. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 1 червня 2000 р. № 1775-III // ВВР України. — 2000. — № 36. — С. 299.
8. Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23 березня 1996 р. № 98/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 14.
9. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців” від 15 травня 2003 р. № 755-IV // ВВР України. — 2003. — № 15. — С. 203.
10. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 11 грудня 2003 р. № 1381-IV // ВВР України. — 2004. — № 42. — С. 97.
10. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 9 липня 2003 р. № 1058-IV // ВВР України. — 2003. — № 27. — С. 69.
11. Закон України “Про селянське (фермерське) господарство” від 22 червня 1993 р. № 3312-XII (у новій редакції) // ВВР України. — 1993. — № 32. — С. 341.
12. Указ Президента України “Про спрощену систему оподаткування, обміну та звітності суб’єктів малого підприємництва” від 28 червня 1999 р. № 746/99.
13. Бусыгин А. В. Предпринимательство: Основной курс: Учебн. для вузов. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 608 с.
14. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2003. — 286 с.
15. Дашков Л. П., Данилов А. И., Тютюкина Е. Б. Предпринимательство и бизнес: Учеб. пособие. — М.: ИВЦ “Маркетинг”, 1996. — 304 с.
16. Злупко С. М., Стефанишин О. В., Швайка Л. А. Підприємництво: основи, особливості, механізми: Навч. посіб. — Л.: 2000. — 370 с.
17. Климко О. Ковалко А. Власна справа: Навч.-метод. посіб. — К.: Юніверс, 2001. — 108 с.

18. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: Навч. посіб. / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, Л. А. Мартинюк, Т. В. Черняк; За ред. Л. І. Воротіна. — 3-тє вид., доп. і переробл. — К., 2004. — 308 с.

19. Мочерний С. В., Устенко О. А., Чеботар С. І. Основи підприємницької діяльності: Посібник. — К.: Академія, 2001. — 280 с.

20. Онищенко Т. Предпринимательская деятельность без создания юридического лица. — 3-е изд., перераб. и доп. — Харьков: Фактор, 2000. — 376 с.

21. Организация предпринимательства / Э. А. Арустамов, А. Н. Пахомкин, А. П. Платонов и др. — М.: Маркетинг, 2001. — 250 с.

22. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 1998. — 352 с.

23. Предпринимательство: Учебник для вузов / Под ред. В. Я. Горфинкеля, Г. Б. Поляка, В. А. Швандара. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1999. — 476 с.

24. Пунько Б. М. Основи підприємницької діяльності (практичні аспекти): Навч. посіб. — Л., 1997. — 130 с.

25. Розвиток підприємництва в Україні / П. Гайдуцький та ін. — К.: Нора-Друк, 2003. — 248 с.

26. Сизоненко В. О. Сучасне підприємництво: Довідник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 380 с.

27. Шевеленко С. Д., Федів І. І. Підприємництво і підприємницька діяльність / Заг. ред. В. В. Сопка. — К.: Вища шк., 1997. — 224 с.

28. Щєкин Г. В. Управление бизнесом. — К.: МАУП, 2004. — 258 с.

10.2. Допоміжні джерела

29. Герчикова И. Н. Государственное регулирование предпринимательской деятельности: государственное и межфирменное: Учеб. пособие. — М.: Консалтбанкир, 2002. — 704 с.

30. Данилейко О., Захарченко І., Ковалко К. Власна справа: Метод. посіб. для тренерів. — К.: Юніверс, 2002. — 144 с.

31. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З. Державне регулювання економіки / За ред. І. Р. Михасюка. — К.: Аті-ка; Ельга-Н, 2000. — 592 с.

32. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / Й. М. Петрович, І. О. Будіщева, І. Г. Устінова та ін.; За ред. Й. М. Петровича. — 3-тє вид., переробл. і доп. — К.: Знання, 2001. — 406 с. — (Вища освіта ХХІ століття).

33. Економіка і підприємництво: стан та перспективи: Зб. наук. пр. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2002. — 324 с.

34. Кононенко О. Частное предпринимательство: фиксированный налог. — Харьков: Фактор, 2001. — 180 с.

35. Лицензирование предпринимательской деятельности. — К.: Бест и Ко, 2001. — 92 с. — (Право и практика).

36. Малое предпринимательство в Украине: Бюл. Вип. 36. — К.: Бест и Ко, 2001. — 100 с. — (Право и практика).
37. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт. Г. Л. Знаменський, В. В. Хахулін, В. С. Щербина та ін.; За заг. ред. В. К. Мамутова. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 688 с.
38. Онищенко Т. Приватний підприємець / Т. Онищенко, Ю. Рудяк. — 4-те вид., переробл. і доп. — Х.: Фактор, 2002. — 496 с.
39. Савченко Е., Семенченко Ж., Пироженко О. Приватне підприємництво: запитання та відповіді. — 5-те вид., переробл. і доп. — Х.: Фактор, 2003. — 128 с.
40. Словник підприємця / Авт.-уклад. О. О. Слюсаренко, Д. Д. Огороднікова, В. Л. Наконечний. — К.: РВПС України НАН України, 1999. — 196 с.
41. Смовженко Т. С. Державна політика сприяння розвитку підприємництва: Монографія. — Л., 2001. — 464 с.
42. Шпак В. І. Розвиток малого підприємництва в Україні (на прикладі української видавничо-поліграфічної компанії “Експрес-об’ява”). — К.: МАУП, 2002. — 112 с.
43. Якщо вирішив стати підприємцем: Довідник підприємця-початківця / М. В. Підмогильний, О. В. Шлепнін, В. М. Путій та ін. — К., 2003. — 250 с.